

GRUNDLAG FOR DEN BEREGNEDE NOTERING FOR ØKOLOGISKE SMÅGRISE – APRIL 2018

NOTAT NR. 1808

Grundlaget beskriver forudsætningerne for den økologiske smågrisenotering fra uge 18, 2018.

INSTITUTION: SEGES SVINEPRODUKTION
FORFATTER: MICHAEL GROES CHRISTIANSEN
UDGIVET: 26. APRIL 2018

Dyregruppe: Søer, smågrise og slagtesvin
Fagområde: Produktionsøkonomi, Driftsøkonomi

Sammendrag

Dette er en opdatering af Notat nr. 1739, 2017. Der er indlagt en omkostning til lokalbedøvelse af hangrise i forbindelse med kastration på 3,83 kr./lokalbedøvet hangris eller 1,92 kr./fravænnet gris.

Den beregnede notering for økologiske smågrise beregnes ud fra det bedst mulige skøn over indtægter og udgifter for henholdsvis smågrise- og slagtesvineproducenten. Indtægterne kommer ved salg af slagtesvin og søer, baseret på Friland A/S'-noteringer. Omkostningerne består af styk-, kontante kapacitets- og finansieringsomkostninger. Ud fra de samlede indtægter og udgifter kommer der et resultat på bundlinjen, som fordeles mellem smågrise- og slagtesvineproducenten. Det er renter og afskrivninger ved at producere henholdsvis en smågris og et slagtesvin, der anvendes til at fordele under- og overskud mellem smågrise- og slagtesvineproducenten. Baggrunden for dette princip er, at smågrise- og slagtesvineproducenten skal have samme afkast af den investerede kapital i produktionsapparatet.

Den beregnede notering for økologiske smågrise beregnes ud fra Danish Crowns almindelige notering for slagtesvin plus Friland A/S'-tillæg for økologiske grise. Noteringen fastsættes altid på baggrund af den seneste offentliggjorte slagtesvinenotering tillagt de forskellige økologiske tillæg. Hvis slagtesvinenoteringen suspenderes, offentliggøres Den beregnede Notering således uændret ugentligt, indtil en ny slagtesvinenotering foreligger.

Kontrakter, der indgås mellem køber og sælger, bør omfatte hvilken eller hvilke noteringer samt hvilket grundlag et kvalitetstillæg eller fradrag til basisnoteringen, smågriseprisen skal beregnes ud fra. Ligeledes skal parterne selv forholde sig til prisen på ukurante grise som fx halvørner, grise med brok, samt grise der i størrelse afviger fra det aftalte. Det bør ligeledes være aftalt, hvordan køber og sælger skal forholde sig i tilfælde af tab som følge af *Salmonella* i slagtesvine- og/eller sobesætningen. Eventuel vaccination af vækstdyr bør aftales mellem køber og sælger.

Baggrund

Beregning af smågrisenoteringerne foretages hver uge. Noteringen offentliggøres sammen med noteringen for økologiske slagtesvin.

Idéen bag den beregnede notering for økologiske smågrise er at fordele resultatet pr. produceret svin mellem smågrise- og slagtesvineproducenten, så begge får en andel af resultatet, som svarer til investeringen. Fordelingen af de samlede omkostninger ved at producere et svin afhænger naturligvis af de forudsætninger, der anvendes. Der tages udgangspunkt i produktionssystemer til søer på friland og 800 stipladser til slagtesvin i et staldsystem med adgang til udeareal.

Mindst én gang om året tages samtlige forudsætninger op til ny vurdering for at blive tilpasset den løbende udvikling i effektivitet. Ændringer i noteringen, foderpriser og produktionsafgifter mv. indgår dog i beregningen på det tidspunkt, de måtte fremkomme.

Materiale og metode

Noteringer

Nedenstående noteringer og slagte vægte indgår i den beregnede notering for økologiske smågrise:

- Vejet slagtesvinenotering fra Slagteriselskabet Danish Crown + økologi- og kvalitetstillæg fra Friland A/S, inkl. efterbetaling og markedstillæg
- Slagtesøer og gylte, notering III, inkl. økologitillæg og efterbetaling
- Slagtepolte, højeste vægtgruppe for slagtesvin, inkl. økologitillæg og efterbetaling for slagtesvin
- Slagteørner og halvørner afregnes til konventionel notering
- Avlsørner. Prisen for en D-ørne, inkl. transport
- LY-sopolte/konventionel/MS/SPF, inkl. transport.

Tabel 1. Slagtevægt og godkendelsesprocent, økologiske grise

Slagtevægt	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017-
Slagtesvin, kg	83,8	83,8	83,5	84,1	85,4	86
Søer og gylte, kg*	190	190	190	190	172	178
Orner, kg	240	213	222	222	204	210
Godkendte slagtesvin, %	74,8	66,9	67,3	73,1	70,4	67,3

*Eksklusiv små polte

Da orner og halvorne afregnes til traditionel notering, leveres de til smågrisekøber uden beregning.

Godkendte slagtesvin er den andel af slagtesvinene, som afregnes med kvalitetstillæg.

Godkendelsesprocenten er baseret på, at der maksimalt er 3 %, der ikke godkendes på grund af farvede pletter. Tabet for grise, der ikke er godkendt på grund af farvede pletter, kan beregnes som følgende:

$84 \text{ kg slagtevægt} \times \text{fradrag ved ikke-godkendelse} \times \text{den gennemsnitlige godkendelsesprocent.}$

For eksempel: $86 \text{ kg} \times \text{kr. } 4,00 \times 0,673 = 231,5 \text{ kr. pr. gris med farvede hårsække.}$

Indregnet efterbetaling og resttillæg pr. kg fremgår af tabel 2 og er fremadrettet baseret fra sidst kendte tillæg. Resttillæg opnås af alle økologiske grise mellem 60 og 104,9 kg slagtevægt bortset fra orner eller halvorne i dette vægtinterval. 99 % af de økologiske grise får resttillæg.

Tabel 2. Oversigt over efterbetaling og resttillæg som indregnes pr. kg slagtekrop over tid. Sidst kendte efterbetaling indgår i afregningsprisen

Regnskabsår	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Efterbetaling, kr.	0,90	0,90	1,05	1,00	1,15
Nutidsværdi af efterbetaling, kr.	0,85	0,88	1,03	0,98	1,13
Resttillæg, kr.	0,00	1,25	0,75	0,80	1,15
Resttillæg korrigeret, kr.	0	1,23	0,74	0,79	1,13

Sundhedstillæg og vaccinationer

Økologiske grise kan godt have SPF-status. Vejledende merpris for høj sundhedsstatus ved fravæning og ved 30 kg er:

- 5 kr. for en SPF+myc-smågris
- 9 kr. for SPF-smågris.

I dette grundlag er der indregnet følgende gennemsnitlige vaccinationsudgifter til vækststyr [1]:

- 6 kr./pattegris
- 0 kr./smågris
- 8 kr./slagtesvin.

Nogle slagtesvineproducenter ønsker et større vaccinationsprogram. Flere sobesætninger har vaccinationsudgifter på op til 28 kr./fravænnet gris via vaccination mod *Lawsonia*, ødemsyge, Myc og Ap samt PCV2. Vaccinationsprogrammet bør aftales mellem smågrise- og slagtesvineproducent, samt hvem der gør hvad og dermed har en eventuel vaccineudgift.

Produktionsresultater

Produktionsresultaterne er fra effektivitetskontrollen med samme periode for søer og slagtesvin. Der omregnes til standardiserede værdier for tilvækst og FEsv i smågrise- og slagtesvineholdet.

Tabel 3. Produktionsresultater/forudsætninger, økologiske grise

År for grundlag notering	2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
1. lægs, %	22,0	22,0	22,0	25,5	24,0	25,0	26,5
Døde søer, %	5	5	7	7	7	7	7
Laktationsperiode/kuld				51,5	52	52,5	53
Spildfoderdage/kuld				19,5	24,1	20,1	21,5
Kuld/årsso				1,95	1,90	1,93	1,92
Fravænnede grise/kuld				11,00	11,40	11,50	11,85
Fravænnede grise/årsso, stk.	20,70	21,60	21,30	21,50	21,70	22,20	22,75
Sofoder pr. årsso + grovfoder, FEsv/årsso	2.000	2.020	2.020	1.820+200	1.820+200	1.820+200	1820+200
Fravænningsvægt, kg	14	14	14	14	14	14	14
Smågrise: fravæanning-30 kg	2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Daglig tilvækst, 14-30 kg,				505	535	545	520
Smågrisefoder, 14-30 kg, FEsv pr. kg tilvækst	2,20	2,20	2,20	2,30	2,33	2,32	2,20
Grovfoder i FEsv/smågris				0,96	0,92	0,89	0,92
Døde grise, %	4,0	4,0	4,0	3,0	4,0	3,8	2,8
Slagtesvin: 30 kg-slagtning	2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Vægt ved indsættelse, kg	30	30	30	30	30	30	30
Levende E-kontrol	109,8	109,8	109,8	109,4	110,2	111,9	112,7
FEs pr. kg tilvækst	3,24	3,20	3,16	3,07	3,15	3,12	3,11
Daglig tilvækst, gram/dag	800	800	800	790	840	850	880
Grovfoder i				6,08	5,73	5,78	5,64
Kødprocent, %	59,4	59,4	58,9	58,6	59,4	59,0	59,2
Døde/kasserede, %	5,0	5,3	6,0	5,5	4,5	4,2	4,5

Der regnes med 100 gram grovfoder pr. dag til smågrise og 200 gram pr. dag til slagtesvin. Grovfoder sættes til 0,3 FEN/kg. Grovfoder sættes 35 øre lavere pr. 1 FEsv end en økologisk slagtesvineblanding.

Arbejdsforbrug

Ved beregning af arbejdsforbruget er der taget udgangspunkt i produktionssystemer med søer på friland og slagtesvin på stald med adgang til udendørs løbegård. I arbejdsforbruget indgår tilsyn, behandling og registrering samt driftsledelse og vedligeholdelse. Det fastsatte arbejdsforbrug fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Arbejdstidsforbrug i økologisk svineproduktion

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2016/2017	2017/2018
Timer/årsso indtil fravænning	14	13	14	14	14	14
Minutter/smågris	9	10	10	10	10	10
Minutter/slagtesvin	23,4	25,5	25,5	25,5	25,5	25,5

Arbejdslønnen er baseret på lønftaleforhold inden for landbruget til en landbrugsuddannet medarbejder, der kan arbejde selvstændigt.

Lokalbedøvelse i forbindelse med kastration

Lokalbedøvelse i forbindelse med kastration er indlagt som en stykomkostning pr. fravænnet grise. Estimatet på 3,83 kr./lokalbedøvet hangris eller 1,92 kr./fravænnet gris er inkl. ekstra arbejdsindsats og omkostninger til lokalbedøvelse.

Diverse styk- og kapacitetsomkostninger

Følgende omkostninger og priser er indlagt.

Foderpriser

Foderpriser gælder indtil videre til december 2017. Der anvendes priser på færdigblandinger solgt på kontrakt. Prisniveauet er kontraktprisen baseret på levering af 12 tons pr. gang.

Tabel 5. Foderpriser økologi. Pris i kr. pr. 100 FEso eller FEsv

Blanding	Fra februar 2013	Fra uge 39, 2013	Fra uge 51, 2013	Fra uge 42, 2014	Fra uge 42, 2015	Fra uge 41 2016	Fra uge 42, 2017
Økologisk sofoder, kr.	315	305	290	270	284	295	319
Økologisk smågrise- foder vægtet, kr.	387	387	360	335	360	370	402
Økologisk slagtesvinefoder, kr.	325	315	300	285	299	310	330

Ikke-økologisk foder må maksimalt udgøre 5 % frem til 31. december 2017. Fra 1. januar 2018 er det 100 % økologisk foder. Nye foderpriser indlægges med virkning fra uge 1, 2018.

Besætningsværdi

Besætningsværdien beregnes ud fra indkøbsprisen samt avls- og produktionsværdier for de forskellige dyrekategorier og sundhedsniveauer. I forhold til antal årssøer må der indkøbes 20 % ikke-økologiske sopolte til fornyelse af besætningen årligt. Den årlige soudskiftning er p.t. cirka 51 %, så mindst 61 % af poltene løbet, skal være eget tillæg. Værdien af eget tillæg er beregnet som værdien af et økologisk slagtesvin + 500 kr./polt til avlsstyring.

Besætningsværdi er for søer væsentligt forøget i årets grundlag. Økologisk sonotering oveni almindelig sonotering er faldet fra 13,9 kr./kg til 11,93 kr./kg i forhold til sidste regulering. Helt aktuelt er den i uge 41, 2017 på 3 kr./kg. Der kommer en kraftig efterregulering ved næste opdatering af grundlaget, medmindre den retter sig. Friland A/S har oplyst, at cirka 95 % af de økologiske søer også afregnes som økologiske og derved få det høje markedstillæg for økologiske søer.

Diverse priser

Fælles stykomkostninger, som kun gælder for én dyregruppe, fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Pris pr. styk

Diverse stykomkostninger	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Pris pr. time, kr.	165	168	170	170	166	169	172
Jordleje sohold, kr. pr. ha (10,43 søer pr. ha)	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Pris pr. kWh (diesel etc. omregnet til kWh), kr.	1	1	1	1	1	1	1
Halmpri, kr.	0,50	0,55	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Vandpris pr. m ³ , kr.	5	5	5	5	5	5	5
Udkørsel af gylle, pr. m ³ , kr.	20	20	20	20	20	20	20
Transport ved 30 kg (mindre læs), kr.	17	17	17	17	17	17	17
Transport pr. sopolt, kr.	120	120	120	120	120	120	120
Genafgift søer, kr.	39	39	39	39	39	0	0
KS-udgifter fra 2016 inkl. genafgift, kr.	150	150	150	155	155	195	200

Forbrug pr. enhed eller omkostning pr. enhed til energi, halm, medicin og vacciner, DAKA/destruktion samt diverse uspecificerede omkostninger fremgår af tabel 7. Vacciner i sobesætninger er delt op i vacciner til henholdsvis søer og pattegrise. Specielt vaccinefordelingen for vækststyr er vejledende, men er taget med for at vise, hvor meget der er indregnet og i hvilken driftsgren. Der er store individuelle forskelle på vaccineforbrug, og på hvem der afholder udgiften, og det bør der korrigeres for i en eventuel smågriseaftale.

Tabel 7. Forbrug eller omkostning pr. årssø, eller pr. produceret enhed

	Søer & pattegrise	Smågrise	Slagtesvin
Energiforbrug i kWh pr. enhed	153	2	11
Halmforbrug i kg pr. enhed	220	7,5	40
Vandforbrug i m ³	4,6	0,09	0,7
Produktionsafgift	9,6	0	4,85
DAKA/destruktion pr. død enhed	220	15	55
Diverse udgifter i kr. pr. enhed*	150+546*	1**+2	2
Gødningsværdien i øre pr. FEsv	5	5	5
Medicin i kr. pr. enhed	100	1	2
Rådgivning/dyrlæge i kr. pr. enhed	100	2	3
Vaccinationer søer	200	0	0
Vaccination pr. vækststyr enhed	6	0	8
Dyrlæge, vacciner og medicin pr. enhed	533,2	3	13
Markleje pr. enhed	384	0	0

* De 546 kr./årssø er for at korrigere for øget vedligehold ved maskinpark i forhold til bygning og inventarinvesteringer

** Grovfoder indregnes som en diverse omkostning for smågrise

Etableringsomkostninger for sobesætninger og vedligehold

Etableringsomkostning og vedligehold fremgår af tabel 8. I forhold til sidste år er prisen for farehytter for økologisk svineproduktion sat ekstra op. Der er fra 1. januar 2018 krav om skygge på friland økologi. Farehytten i sig selv giver skygge, men om sommeren kræver det en ekstra ventilationsåbning, så hytten ikke bliver for varm for soen.

Den høje afgangsvægt økologi gør også, at der er indlagt en ny ekstra etableringsomkostning i form af pattegrisefoderautomater. Der regnes med én automat pr. 4 kuld, det vil sige antallet i modellen er fundet ved at dividere farehytter med 4.

Tabel 8. Etableringsomkostninger for sobesætninger (300 årsso eksempel) under forudsætning af markdrift ved siden af

	Enheder	Pris pr. enhed, kr.	Beløb, kr.	Pr. årsso, kr.	Vedligehold i % af investering
Farehytter	91	10.600	964.600	3.215	3,0
Løbeafdeling	19	6.400	121.600	405	3,0
Drægtighedshyttepladser	190	2.550	484.500	1.615	3,0
Flyttekasse	1	42.650	42.650	142	3,0
Hegn	1	790.400	790.400	2.635	10,0
Vogne	1	166.400	166.400	555	10,0
4-hjuls motorcykel	1	55.120	55.120	184	10,0
Traktor m. frontlæsser	2	273.520	547.040	1.823	10,0
Strømaskine	1	127.920	127.920	426	10,0
Flyttevogn	1	106.390	106.390	355	10,0
Foder + vand	1	540.800	540.800	1.803	10,0
Pattegrisefoderautomater	22,75	6.500	147.875	493	3,0
I alt pr. enhed			4.095.295	13.651	7,0

Med valgt besætningstørrelse er der en investering på 13.651 kr. pr. årsso. Vedligehold pr. årsso er 7,0 % af den totale investeringssum, det vil sige cirka 956 kr./årsso. Dette er et vægtet gennemsnit af ekspertskøn på vedligehold af inventar og maskinpark i procent af investering sum [2]. I forhold til standard sum til vedligehold økologi som er 0,6 % af nypris på råbygning og 3 % af nypris på inventar indlægges der en ekstra kapacitetsomkostning pr. årsso, som i grundlaget bliver på 546 kr./årsso.

Bygninger

Prisen på et produktionsanlæg til smågrise og slagtesvin er baseret på et staldsystem med tre-klimastier. Fællesfaciliteter som kontor og fodercentral indgår ikke i byggeprisen. Vedligehold er 0,6 % af nypris på råbygning og 3 % af nypris på inventar. **Vedrørende krav til økologiske stalde** henvises til seneste Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion [3].

Tabel 9. Byggepriser, inventar og rentesatser

Byggepriser	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Hytter, hegn, maskiner, vogne m.m. pr. so indtil fravænning, kr.	8.250	9.700	9.900	11.500	12.376	13.651
Smågrise, pr. stiplads indtil 30 kg*), kr.	3.250	3.300	3.370	3.440	3.440	3.580
Slagtesvinestalde, pr. stiplads fra 30 kg*), kr.	5.000	5.100	5.200	5.300	5.300	5.510
Realkreditrente, %	3,00	3,30	3,60	3,60	3,59	3,35
Øvrig gæld, rente, %	7,0	7,3	7,3	7,3	5,5	7,30

Investeringer i sobesætninger afskrives gennemsnitligt over 9 år.

For smågrise og slagtesvin udgør bygninger 65 % af stipladsprisen, og gulv- og inventardelen udgør 35 %. Bygningsdelen afskrives over 25 år, mens inventardelen afskrives over 12 år.

Der er indregnet 12 måneders opbevaringskapacitet til gødning fordelt på 50 % ajle og 50 % fast gødning med et udgangspunkt på 20 m³ pr. DE pr. år.

Tillæg og fradrag til den beregnede notering for økologiske smågrise

Princippet i beregningerne er, at resultatet deles i forhold til investeringens størrelse i henholdsvis so- og slagtesvinebesætningen. Resultatet er det over- eller underskud, der er tilbage, når alle omkostninger er afholdt. Prisen for en smågris bliver herved samtlige udgifter pr. gris ÷ indtægter pr. gris ± andel af resultat pr. gris fra fødsel til slagtning. Sundhedstillæggene for SPF+myc og SPF er faste tillæg.

Tabel 10. Produktionsomkostninger ved nulpunktsnotering (24,18 kr. pr. kg slagtekrop), ved økologisk produktion i et nyt anlæg (uge 42, 2017)

Produktion	2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018	
0-punkts afregningspris	Til 30 kg	30 kg til slgt.	Til 30 kg	30 kg til slgt.	Til 30 kg	30 kg til slgt.	Til 30 kg	30 kg til slgt.
Værdi af slagtesvin, kr.		1.893		1.969		1.977		2.080
Gødningsværdi, kr.	7	12	7	12	7	13	7	13
Smågriseomkostninger, kr.	757	799	807	845	804	855	835	875
Stykomkostninger, kr.	466	774	489	833	461	853	482	930
Nulpunkt DB pr. gris, kr.	298	333	325	304	350	282	360	289
Kontante kapacitetsomkostninger, kr.	193	143	209	139	233	140	229	140
Renter og afskrivninger kr.	105	190	116	165	117	142	131	148
Resultat pr. gris, kr.	0	0	0	0	0	0	0	0
Andel finansieringsomkostning, %	35,6	64,4	41,22	58,78	45,12	54,88	46,81	53,19
Nulpunktafregningspris, kr./kg		22,51		23,41		23,15		24,18
Slagtevægt, kg		83,5		84,1		85,4		86

Kg-regulering

Beregning af kg-regulering for smågrise foretages for intervallet: 12-40 kg. Prisen for en smågris på 18 kg beregnes ved at tage 30 kg's prisen og trække kg-regulering fra for intervallerne 12-25 kg samt 25-30 kg. Reguleringen fremgår af SEGES Svineproduktions hjemmeside: www.svineproduktion.dk

Referencer

[1]	Christiansen M. G. (2016): Grundlag for Den beregnede Notering for økologiske smågrise. December 2016. Notat nr. 1632. Videncenter for Svineproduktion.
[2]	Højholdt. M. (2016): Landskonsulent, Produktionsøkonomi, Cand. Agro. MBA SEGES Planter & Miljø, Personlig kommunikation.
[3]	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Natur-Erhvervstyrelsen (2017): Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion. April 2017.

Aktivitetsnr.: 1174 - 7150 300 230

//TOG//

Appendiks

Udvalget for Den beregnede Notering for økologiske smågrise:

•	Smågrisesælger Flemming Madsen, Løgagervej 12, 7550 Sørvad, tlf.: 9743 5359 / 2144 7898, fonager@mail.dk
•	Smågrisekøber Arne Juel Jensen, Merløsevej 14, 4296 Nyrup, tlf.: 5780 5242 / 5127 8862, juel-langager@live.dk
•	Smågrisesælger Bertel Hestbjerg, Nr. Feldingvej 100, Idom, 7500 Holstebro, tlf.: 2182 3587, hestbjerg@bertels.dk
•	Smågrisekøber Jakob Børsting, Rosvangvej 63, 7700 Thisted, tlf.: 5174 1927, Havreland@godmail.dk
•	Assistant Manager, Ejerservice Jens Peter Nannerup, Friland A/S, Marsvej 43, 8960 Randers SØ, tlf.: 8919 2762 / 4015 9831, jpna@friland.dk
•	Landskonsulent Tove Serup, SEGES Økologi, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N, tlf.: 8740 5000, tos@seges.dk
•	Seniorkonsulent, Michael Groes Christiansen, SEGES Erhvervsøkonomi, Axeltorv 3, 1609 København V, tlf.: 3339 4333, mgc@seges.dk

Tlf.: 33 39 45 00

svineproduktion@seges.dk

Ophavsretten tilhører SEGES. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.